

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se sîmit administrațiunei tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Predică

rostită în catedrala din Arad în ziua a doua de Crăciun din anul 1915.

De Roman Ciorogariu.

„Mărire întru cei de sus
lui Dumnezeu, pe pământ
pace, între oameni bună-
voire“. Luca 2, 16.

Iubiților mei fii sufletești!

Aceasta este cântarea îngerească cu care a fost vestită nașterea Mântuitorului Hristos păstorilor din Vifleem. Aceasta cântare a minunatelor coruri îngerești se cântă în ziua Nașterii Domnului în toată lumea creștinească, ca o renoire a corurilor îngerești, vestind renoita „bucurie mare“, că s'a născut cel ce a adus „pace pe pământ și bunăvoire între oameni“. Plin este și astăzi văzduhul de aceasta minunată cântare îngerească, dar vai, pe pământ nu este pace și între oameni nu este bunăvoire. Astăzi pământul este scaldat în sânziuri de oameni rășboiți.

Ce pace a adus dar M. Hristos în lume?

Pacea în suflete. Acea pace care se face capăt rășboiului celui mare pornit în sufletul celui dintăiu om contra voinței dumnezești.

Nu ascultați de Dumnezeu, mâncați din pomul oprit, că în ziua în care veți mânca vi-se vor deschide ochii și veți fi ca niște Dumnezei, cunoscând binele și răul, zise ispititorul. Ispita aceasta a turburat sufletul protopărinților nostri, raiul cu pacea și frumsețile lui i-a devenit prea îngust, prea urficios, a voit să fie ca un D-zeu, să cunoască tot binele și tot răul. A călcat dar porunca și a cunoscut binele și răul, dar vai, nu cum l-a dorit el, ci ca un rășboiu al vieții între bine și rău. S'a deslănțuit lupta de existență dela pânea de toate zilele până la tronul îndumnezeirii omenești. În aceasta luptă s'a prăbușit omul mii și mii de ani, și a cunoscut tot mai mult binele și răul, dar binele desăvârșit ca neajuns, iar cu răul vecinic în sin. În mijlocul acestui rășboiu al sufletelor a sunat glasul îngereșc: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace, între oameni bunăvoire“. S'a născut cel ce a venit să ne rescumpere din muncile rășboiului sufletesc și

să ne redea pacea sufletească în care ne-a așezat Dumnezeu pe pământ. Aceasta este „bucuria mare“ ce a vestit-o corul îngereșc păstorilor din jurul Vifleemului.

Acea ce n'a fost cu puțință oamenilor anume, să înființeze împărăția universală omenească sub aceleași condiții de existență, a fost cu puțință fiului lui Dumnezeu, cel ce a întemeiat împărăția cerească pe pământ, biserica, în care toate popoarele să trăiască sub condițiile lor de existență, dar se fie împreunate într'o credință și într'o voință prin care să se susțină între ele prin cultură creștinească pacea pe pământ și bunăvoia între oameni. Aceasta este împărăția păcii sufletești pe pământ, biserica lui Hristos.

Unde este dar acum biserica? Cultura ei religioasă nu mai este de viață? Cine este vinovatul mare al acestui îngrozitor rășboiu?

II.

Biserica stă și astăzi pe temelile ei dumnezești, iubiților mei fii sufletești. În ea se împărtășește fără sfârșit medicina cea cerească, sfintele taine curățitoare de suflet. În ea se vestește cuvântul lui Dumnezeu îndrumător în viforul ispitelor vieții. În ea se înalță la ceru prinusul inimei, rugăciunile pentru toți și toate. Ea e limanul mângăerii și întăririi sufletești a celor osteniți de luptele vieții. Ea e soarele sufletelor creștine sub care cresc virtuțile creștinești. Ea este mama așezămintelor culturale, a școlilor confesionale, din cari se răspândește cultura creștină ce înalță pe om la Dumnezeu, ca să-l facă fiul lui Dumnezeu. Iată aici este biserica cu darurile ei justificătoare și sfînțitoare; aici este școala cu cultura ei religioasă nobilitoare de suflet dată tuturor limbilor să se desvoalte sufletește după felul lor spre întărirea lor și spre preamărirea lui Dumnezeu. Iată cum prevedința divină s'a îngrijit de noi să fim fiii luminei, oameni după tipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Biserica stă și astăzi ca muntele sfânt și cultura ei este vie ca apa vie a Mântuitorului Hristos, dar demonul iar s'a răscolat contra voinței dumnezești, iar a șoptit omului: nu ascultă de Dumnezeu, de biserica și școala

care te chiamă să fi fiul lui Dumnezeu, calcă-i poruncile și vei fi ca un Dumnezeu. Acest demon al culturii moderne ireligioasă este vinovatul mare al groasnicului războiu. El a turburat pacea sufletelor cu orgoliul de a fi și noi ca niște Dumnezei: stăpânii adâncurilor mării și a înălțimilor văzduhului și a toată vietatea de pe pământ.

• Cultura aceasta modernă, ireligioasă, a înveninat sufletele dela coliba țărănească până la palatul boeresc. Cultura aceasta trufașă nu cunoaște alt bine în lume decât aurul și argintul și Eul omenesc. Așa a devenit greumânt, blestem, pentru oameni și aceea ce este binecuvântat dela Dumnezeu, însuși sângele propriu, fii născuți

La sicriul copiilor morți în casele țărănești odinioară dornice de copii întru cari este binecuvântarea lui Dumnezeu, acum auzi în loc de plânsete și durere vorba păgână a vizitatorilor: „câți ca el după el“. Și nimeni nu se revoltă contra acestei blasfemii, nici mamă, nici tată, nici frați, nici surori. Așa a ajuns demonul culturii moderne se distrugă și cel mai delicat simț omenesc din sinul credincioșilor. Acum mor copii pe câmpul de războiu de sabie și foc, acasă de mizerie, unul după altul, azi mâne până la unul. Și mamele mute odinioară la blasfemia: „câți ca el după el“ plâng acum plângerea Rahilei și nu află mângăere, că nu pot. Ce plâng? li-s'a împlinit dorința. Cunoscut acum binele casei fără de copii cum a cunoscut Eva binele afară de raiul desfătării sufletești numai ca dorire.

Și unde te întorceai auziai vorba păgână: De ar mai da Dumnezeu un războiu, ca să se mai rărească oamenii, să putem trăi, adevărat ca să putem fi dacă nu ca niște Dumnezei cel puțin ca niște împărați, să strălucim în aur și argint și în ranguri. Iată războiul aici. Nu D-zeu l-a dat, ci demonul acela care promitea protopărinților noștri, că vor fi ca niște Dumnezei, de vor călca porunca lui Dumnezeu. Demonul acesta îmbrăcat în haina culturii moderne ireligioase a rupt pecetea păcii adusă de Mântuitorul Hristos pe pământ. Câți v'ați făcut, dacă nu Dumnezei, cel puțin împărați, dintre cei ce oftați odinioară după războiu, ca să vă fie mai bine? E bine acum? Doar acum ne-am mai rărit, și Dumnezeu știe până când ne vom tot rări, căci moartea arvunează. Unde-i binele așteptat dela un războiu? Răspundeți voi cei ce l'ați dorit.

Ce este dorul de a se prăpădi oamenii în războiu? Revolta contra legii firești de a trăi și a muri după destinul omenesc în pace spre

desăvârșirea cerească și revolta această se răsbună acum împotriva noastră.

Vai, și cum cu vreme și fără de vreme chemă biserica la sine sufletele cele scumpe ale credincioșilor, cu câtă îmbelșugare își împărtășia darurile sale cele sfinte, și vesteă pacea pe pământ și bunăvoința între oameni, pacea împărăției cerești și cu umilință cerea mica jertfă pentru susținerea așezămintelor ei culturale, a școlilor menite să crească fiii credincioșilor în cultura creștinească edificatoare de suflete și sufletele acele erau chiar fiii voștri pe cari voi să-i scape de pierzare. Căci cultura creștinească dă caracterul de om de omenie, muncitor, cinstitor de oameni, iubitor de neam, caracterul pe care se zidește mărirea neamurilor. Caracterul religios nu lăcomește la avutul și cinstea altuia, nu se răsbună, nu desnădăjduște în rău, nu se îneacă în îmbuibări când e bine, nu se trufește, nu vrea să fie D-zeu; din contră el muncește și se roagă lui D-zeu încredințându-și soarta voinței dumnezeiești. Sufletele aceste senine sunt înălțate spre ce este bine, frumos și plăcut lui Dumnezeu. Aceasta este grădina raiului nou adus de Hristos pe pământ. În aceasta grădină încap toate neamurile ca tot atâtea flori ale vieții fructificându-se unele pe alte prin odorul lor, care este cultura creștină. Aici sunt numai înălțări de neamuri.

Dară atunci, când biserica așa chemă lumea creștină la un senin progres al civilizației creștine, bateă și toba mare a culturii moderne ireligioasă, răutăcioasă, hrăpitoare, distrugătoare, amețită de beția plăcerilor senzuale, cu idolii ei cari rânjeau asupra nenorocirilor din cari își împleteau coroana atotputerniciei lor închipuite, coroana de Dumnezeii pământului. Aceasta resturnare a ordinii morale este spelunca iadului pământesc, în care se împetresc florile vieții și se făurește războiul sufletelor din care isbucnesc resboaiele vremurilor. Aici sunt numai căderi de oameni și de neamuri.

A plăcut însă acest virtej demonic al vieții, pentru că eră bun la mâncare, plăcut la vedere și ademenitor de înțelepciune, întocmai cum păru Evei fructul pomului oprit. Țintuit sufletul la aceste bunuri materiale, plăceri lumești și mărirea a înțelepciunii omeniești, s'a recit de cătră biserică cu moravurile ei severe, și-a închis sufletul denaintea soarelui culturii creștine și și-a retras mâna ajutoare dela așezămintele biserecești, dela școala întemeiată pentru luminarea creștinească a fiilor neamului nostru. A devenit o sarcină birul cultului din care se susțin școlile. Mâna aceea spartă care împrăstie banul pentru pântece și pentru desfătări lumești,

unde se cere pentru mântuirea sufletelor or scumpe ale copiilor s'a strâns în pumni cătră cei ce îi cereau mica jertfă pentru cultivarea țarinei sufletelor, s'a detras semința bună dela holda sufletelor și a răsărit în ea mărăcinile din sămânța rea bătută de vânturi de pe marginile drumurilor. Cine samănă vânt, seceră vifor. Acum e secerișul mare al vânturilor culturai moderne ireligioase, sămănat în sufletele popoarelor. Sămânța atotputerniciei omenești, care vrea se schimbe legile firei popoarelor de a trăi după limba și legea lor, ordinea morală instituită de Dumnezeu în lume.

Tu demonule din Eden îmbrăcat acum în haina culturai moderne fără Dumnezeu ai turburat de nou sufletele, pacea pe pământ și bunăvoința între oameni; tu ești vinovatul mare al acestui războiu. Tie îți zic: sângele nevinovat al fiilor nostri asupra capului tău.

III.

Iubiților creștini!

Nu vă temeți. Hristos este în mijlocul nostru. Scuturați de pe ochii vostri solzii păgânei culturai moderne fără Dumnezeu, precum s'au scuturat solzii de pe ochii lui Saul, de s'a făcut din el Paul, apostolul limbilor. La Dumnezeu nimic nu este cu neputință. Și cu ochii limpeziți de acei solzi, lăsați să între în sufletele voastre lumina cea cerească a lui Hristos care luminează tuturor. Faceți sufletul vostru așezământ luminei culturai creștinești, atunci va amuți goarna războiului și va sună trîmbița îngerească a păcii și buneii voințe între oameni. Atunci vor fi fiii vostri binecuvântare Dumnezeiască; deaproapele vostru frate întru Hristos, și toți fiii lui Dumnezeu sub un cap, Hristos, și într'o împărăție cerească, biserica lui Hristos. În aceasta împărăție a sufletelor, vor trăi toate limbile după firea lor de a fi și pacea universală va arvuna. Renoește-te, renoește-te, noule Ierusalime.

Maica Domnului, care stai pe tronul mării din templele bisericilor noastre de unde auzi suspinele mamelor după fiii lor, suspine ca suspinul tău după Fiul tău iubit, și vezi negrăita noastră durere; tu care ai trecut prin sabia ucigătoare a inimei de mamă, ai suferit toată durerea de mamă; tu care înțelegi și durerile mamelor ce-și deplâng astăzi fiii de pe câmpul de războiu: roagă-te pentru ridicarea blăstămului de pe capul mamelor aceste nenorocite și a noastră a tuturor, ca să ajungem și noi învierea mântuirii prin fiii nostri precum tu ai ajuns învierea mântuirii prin fiul tău. Și Tu Doamne al puterilor cerești trimite pe Duhul Tău cel sfânt în sufletele noastre, să ne învețe a te chema pe tine, ca să nu perim. Să ne

învețe rugăciunea aceea a iubirei, cu osârdie și nesfârșită, care străbate la tine.

Veniți credincioșilor să ne rugăm înaintea acestui iconostas, până el va răspunde. Da, iubiților creștini și icoanele sfinte vorbesc. Când în rugăciunea denaintea lor simțim ușurarea sufletului, încălzirea inimei, trezirea nădejdlor, atunci să știti, că rugăciunile vă sunt curate, icoanele răspund: Vi-a ascultat Dumnezeu rugăciunea. Să ne rugăm lui Dumnezeu, cu osârdie, neîncetat, pentru renoirea păcii pe pământ și a bunăvoinței între oameni, până când vom simți ușurarea sufletului, încălzirea inimei, trezirea nădejdlor în cari vom cunoaște că ne-a ascultat rugăciunea, ne-a deschis porțile renoirii spre viața ce El a creat-o aici pe pământ. Amin.

† Dimitrie Machi Ardelean.

Am mai pierdut un tip de notari dintre cei vechi, duși depe cariera preoțească pe cea administrativă comitatenză, pe Dimitrie Machi Ardelean notatul comunal din Giula Vârșand. El duse cu sine inspirațiile tinereții sale și în mașineria administrativă. A fost un adevărat ocrotitor a intereselor poporului din G. Vârșand și după moarte s'a făcut ctitorul, binefăcătorul instituțiilor noastre bisericesti și culturale a căror călduros sprijinitor era cât a fost în viață.

Sufletul lui plin de umor senin, cu care îndulcea societatea, avea un fond profund. Iubea arta și biserica. Lăsământul lui mărturisește, mai elocvent decât tot cuvântul de laudă, că a fost un adevărat idealist.

Din averea lui de de 45.000 Coroane a testat: 10.000 Coroane eparhiei Aradului pentru trimiterea teologilor talentați în străinătate spre perfecționare în arta oratoriei; 1000 Cor. pentru „Astra” din Sibiu; 1000 Coroane pentru fondul de teatru român; 500 Coroane pentru fondul ziaristilor români; 3000 Coroane pentru scopuri culturale bisericești din Vârșand, iar alte 2000 Coroane pentru edificarea unei case de întrunire a comitetului parohial; 500 Coroane să se distribue săracilor în ziua înmormântării sale. Restul soției și rudeniilor.

Răposatul a fost fiu de țăran sărac din Sărând, adoptat de fostul protopresbiter al Buteinilor, de pe vremuri Machi. Școlile medii le-a terminat în Pojon, împreună cu regretatul Ioan Tripa, căruia îi ținea isonul umorului, Dela Pojon a venit la Arad de a intrat în teologie. Anii studenției sale teologice i-a petrecut în casa avocatului de pe vremuri Mircea V. Stănescu cu care era înrudit. Colaboră în

decursul acestor ani la foaia umoristică „Gura Satului“ ce apareă sub redactarea lui Stănescu în Arad. Cu merindea sufletească câștigată în acest millieu a înțrat apoi în administrația comunală și merindea aceasta n'a fost consumată de actele mohorate ale unei cancelarii notariale ci din contră cristalizată până la încoronarea vieții sale cu frumoasele sale fundațiuni. „Notarul“ român compromisat de dl Goga este reabilitat în persoana lui Dimitrie Machi Ardelean. Suntem fericiți că acest „notar“ reabilitator este prietenul nostru a tuturor românilor de bine din comitatul Arad. Domnul Goga încă îl cunoaște bine pe „notarul“ din Vârșand și va afla momentul psihologic ce-l deosebește pe „notarul“ nostru de „notarul“ domnieisale.

Era în cancelaria sa notarială când a simțit că deodată slăbește, și în clipa aceasta a dat'o pe umor, „acum nu mai e apelată“, zise părintelui Ciobriș care îl prinsese în brațe. Aceste i-au fost ultimele cuvinte.

N'a mai fost apelată pentru pământ dar e o altă mântuire mai fericită dincolo de mormânt, mântuirea sufletească. Tu bun și vechiu prietin ți-ai mântuit sufletul prin fapta ta nemuritoare. Odihnești în pace urmat de binecuvântarea bisericii și neamului tău.

Mă înduioșează stângerea generației cu care m'am copilărit copilăria și m'am trăit traiul, dar ei se stâng frumos, ca idealisti, așa cum a fost duhul vremilor în cari ne-am crescut, dar împăcat cu soarta vieții trecătoare mai am un dor în lume: să nu se stângă acest idealism cu ia ci să fie un isvor de apă vie pentru generația care întră în moștenirea ei.

R. Ciorogariu.

Familia a dat următorul anunț funebral: Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința rudeniilor, amicilor și cunoșcuților, că mult iubitul nostru soț, frate și ginere *Dimitrie Machi Ardelean*, notar comunal, după suferințe grele, sâmbătă în 2/15 ianuarie a. c. la ora 5 $\frac{1}{2}$ a. m., împărțășit fiind cu sfintele Taine, după un serviciu de 33 ani împliniți în postul notarial, în etate de 63 ani și-a dat sufletul nobil în mâinile creatorului. Rămășițele pământești ale scumpului răposat se vor așeză spre odihnă vecinică duminică la 3/16 ianuarie a. c. la 2 ore p. m. după rânduiala bisericeii gr.-or. române în cimitirul din loc. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Gyulavarsánd, la 2/15 ianuarie 1916. Ileana Machi Ardelean născ. Németh, soție. Petru Ardelean, frate. Gherasim Serb și soția Maria Chirilescu. Elena Németh născ. Antalffy, socru și soacră.

Exercițiile de cugetare și vorbire

în conformitate cu principiile școlii active.

De *Iosif Stanca* învățător.

(Urmare)

30. Culesul merelor.

E luna lui septemvrie. Grădinile sunt încărcate cu poame gustoase. Unele mere sunt roșii, altele galbene. Strălucesc frumos în bătaia soarelui.

Merele acum sunt coapte. Vremea începe să reciască tot mai tare. Pe unele locuri a și brumat. Merele cele fine sunt gingașe. Trebuie culese ca să nu le atingă bruma. Peste iarnă trebuie așezate la scut.

La copii le plac foarte tare merele. Lor le place să le și culeagă. Ei sunt și potriviți pentru aceasta. Aduc scări lungi și ușoare. Se urcă cu ușurință pe ele. De pe scări se urcă la trebuință și în pomi. În grumazi au traiste în cari culeg merele. Ei le culeg cu mâna ca să nu se bătucească. Cele de pe poală le iau cu mâna. Le aruncă în jos. Sub pom e o fetiță. Ea are dinainte o colniță. Desface colnița și prinde merele în ea. Din catrință le pune în corfă. De aici le duce în pivniță unde le așeză peste iarnă.

Teme de executat:

Lucrul manual: Mere din lut.

Desemn: Poame cu aquarele.

Limba română: Cum se culeg merele.

31. Culesul viilor.

E pe la începutul toamnei. A început să cadă pe alocurea bruma. Strugurii sunt copti. Frunzele sunt galbene și roșii. Acestea sunt atinse de brumă.

E timpul culesului. Culegătorii sunt chemați din ziua premergătoare, stăpânul viei a pregătit toate cele de cu vreme. Când se zărește de ziuă, toți sunt adunați la stăpân. Sunt gata de plecare. Pe cale sunt vioși. Cântă, chiuesc și spun glume. Din când în când se aude și câte o detunătură de pistol.

Se începe lucrul. Culegătorii taie strugurii de pe vițe și-i așeză în corfe. De aici unii li cară cu putinele în colnă. Acolo se store strugurii. Mustul dulce curge într'un vas mai mare. De aici li toarnă în butoaie. Aici peste câteva zile mustul începe să fearbă. Din must se face vin acru.

Se înserează. Lucrul e pe sfârșite. Econoama pregătește ceva bun de cină. Glasul vioarei resună departe. Cântecul culegătorilor o acompaniază. Vinul spumegă în pahare. Veselia e la culme. Cu cântece, glume și chiuituri se împrăștie fiecare cătră casă.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un strugure din lut.

Desemn: O frunză de vie cu aquarele.

Limba română: Momente mai însemnate dela cules.

32. Plecarea cocorilor.

E seară liniștită de toamnă. Soarele e la sfințit. Pe bolta cerului se revarsă raze roșietice. Frunza de pe coaste a început să îngălbinească. În alte părți e roșie de-a binelea. Dinspre miazănoapte bate un vânt aspru, care usucă. Se apropie iarna.

În liniștea serii se aude un șgomot deosebit. E glasul cocorilor călători. Înainte merge unul mai puternic, care despică aerul. Acela e cărmaciul. Dela el se ramifică ceialalți în două părți. Așa că cocorii în mersul lor au forma unui V. Ei trec zoriți spre miazăzi, în țările cele calde.

Glasul lor înduioșător străbate întreg văzduhul. O jale nespūsă ne cuprinde la plecarea lor. Oamenii

se uită cu înduioșare până ce se perd în zare. Unii își fac palma pod până ce dispar spre orizont.

Teme de executat:

Desemn: Cum pleacă cocorii.

33. Stiglețele.

E timp de iarnă. Pășerelele rabdă acum foame. Sboară neconținut în grădini după semințe. Un copil a prins un stiglete cu lațul. L'a adus cu bucurie în odaie. În odaie e atârnată pe perete o colivie. Stiglețele aleargă în toate părțile, ca să scape. Dela un timp se obosește. Se așează pe bășiorul cel mai de-asupra. Aici se simte mai bine. Își cascade gura, întinde grumazul. Începe să cânte. Cântecul lui resonă frumos în toată odaia. El înveselește întreaga casă.

Băiatul trage puilul dela colivie. O curățește. Scoate cutia pentru nutremânt. Vede că e goală. O umple cu grăunțe. O pune iarăși înăuntru. Stiglețele observă aceasta. Se coboară de pe bășiorul de asupra. Scoate cu ciocul grăunța. O îmbucă. Mai scoate una. O înghite și pe aceasta. Tot așa face până să sature.

Băiatul scoate cutia de tinichea. O clătărește cu apă curată. Pune în ea apă proaspătă. O introduce în colivie lângă cutia pentru mâncare. Stiglețele observă. După mâncare se simte setos. Se coboară la cutie. Își vără ciocul în apă. Soarbe apa până ce se sature.

Se înserează. În odaie e lumină. Stiglețele nu e dat cu lumina (artificială). Se urcă pe bășiorul de asupra. Își rostește cântecul de seara. Se dă jos, își vără capul sub o aripă și adoarme.

Teme de executat:

Limba română: Stiglețele.

Cap. IV.

Iarna.

34. Tăiatul porcilor.

De ce toamna oamenii dau la porci cucuruz. De cucuruz porcii se îngrășe. Porcii sunt animale mănăcioase și lacome, cari se îngrășe ușor. Mulți porci se îngrășe așa de tare, încât abia se poartă dela un loc la altul.

Când sunt grași de tot, îi junghie. Atunci se strâng vecinii din apropiere. Îi prind pe neașteptate. Unul de urechi, altul de coadă, al treilea de picioare.

Porcul junghiat se așează pentru pârjolit. Mai întâi îl presară cu paie. Acestora le dă foc. Focul crește din ce în ce mai mare. Flacăra se ridică de vr'o câțiva metri. Schinteile se imprăște în toate părțile. Să păzim elădirile din apropiere!

Copiii încă au eșit să se încălzească. Ei au mare bucurie să fie de față. Când e pârjolit gata, ei mai pișcă câte-o bucată din coadă, sau din urechi.

Seara mama pregătește o cină mare. Pune din fiecare câte-o bucată. Chiamă pe neamuri, pe preteni și pe vecini. Toți gustă cu plăcere din bucățile alese. Mama aduce din pivniță și câte un ulcior de vin. Mănâncă, beau și se veselesc. Noaptea târziu fiecare se întoarce la ale sale.

Teme de executat:

Limba română: Cina.

53. Crăciunul.

Zilele scurte de eamnă. Ninge mereu. Pomii sunt îmbrăcați cu zăpada. Apele sunt înghețate. Afară e ger. Oamenii sunt mai mult pe lângă casă. Îngrijesc de lucrurile de pe lângă și de vite.

E presara Crăciunului. Toți membrii familiei sunt adunați în casă. Așteaptă cu nerăbdare serbătorea sfântă. Își înalță inimile către Dumnezeu. Vorbesc și se gândesc la lucruri sfinte.

Prin grădină se aud niște șopote. Cănele încep să latre. Scărțâie zăpada sub picioare. Ușa se deschide. Vin colindătorii. Se înfiripă deloc o colindă. Copiii somnoroși fac ochii mari — se minunează de cele ce văd și aud. Mama aleargă în cămară. Aduce colaci pe o farfurie slănină și alte de ale mâncării. Resplătește din belșug osteneala săracilor.

În sărbătorile crăciunului se umblă și cu Vifleemul. Vedem pe micul și blândul Isus culcat în esle. Vitele se apleacă peste el și-l aburează. Parcă și ele fac ochii mari se minunează de cele ce văd. Vin apoi împărații în haine pompoase cu daruri bogate. Se închină cu evlavie dumnezeescului prunc, merit să ridice omenimea la momente pline de învățături. Să ne închinăm și noi dumnezeescului fiu încunjurat de aureola strălucitoare!

Teme de executat:

Lucrul manual: Un băltag din lemn, colaci din lut.

Desemn: Vifleemul.

Limba română: Cântece de stea.

(Va urma).

CRONICA.

Anul nou în Arad. Sfta liturgie a fost oficiată de P. C. S. Roman Ciorogariu asistat de preoțimea locală. Predica a ținut-o părintele Traian Vașianu. După sfta liturgie s'a prezentat credincioșii la P. S. S. D. episcop sub conducerea părintelui protosincol Ciorogariu, să-l felicite de anul nou. Din oficialitatea aradană am remarcat la P. S. S. pe dl general Resch, comiții supremi Boros și Kinczig, primarul orașului Varjassy și căpitanul orașului Greén. La botezul Domnului a sfințit aghiasma P. S. S. Dl episcop asistat de întreaga preoțimea parohială și din gremiu.

Cazuri de moarte. Subscrișii cu inima înfrântă de durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubita noastră fică, soție, mamă, soră și cumnată *Aurelia Ispravnic n. Pantoș*, împărtășită fiind cu sfințele Taine, după un morb scurt dar grav, a repausat în Domnul în 30 dec. 1916 (12 ianuarie 1916) seara la 10 ore, în etate de 27 ani a vieții și 10 ani a fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale iubitei defuncte se vor depune spre vecinică odihnă în 2/15 ianuarie 1916, la orele 10 a. m., în cimitirul gr.-or. român din Giulavârșand. Giulavârșand 31 dec. 1915 (13 ian. 1916). Fie-i țărâna ușoară și memoria în veci binecuvântată. Octavian Ispravnic, soț. Sever Ispravnic, fiu. Vincențiu Pantoș și soția Eugenia Popoviciu părinți. Miron, Traian, Emil și Hortensia, frați și surori. Văd. Teresia Pantoș, Văd. Sidonia Popoviciu, ca mame bune. Ioan Pantoș și soția, Ioan Fofiu și soția Hersilia Pantoș, Ioan Popoviciu și soția, Mihai Pantoș și soția, Romul Pantoș și soția, unchi și mătușe. Silvia Ispravnic, Dr. Sever Ispravnic și soția, Livius Ispravnic și soția, George Ispravnic și soția, cumnați și cumnate. Deplângem împreună cu familia aceasta bună femeie ce a lăsat în doliu atâtea

inimi iubitoare. Sub impresia mare a tragicului familiar din familia preotului Pantoș-Ispravnic, văzând căzută de sbuciumul războiului fca prietenului său a cărei bărbat e la oaste a căzut și unul din vechii notari cu sentimente bune și sfetnic credincios al poporului Dimitrie Machi Ardelean în care și noi îl deplângem pe vechiul nostru prieten.

— Deodată cu acesta moare subit și fiul cel iubit a părintelui Nicolae Chicin din Nădlac și bunul elev al institutului nostru teologic Valeriu Chicin. Familia întristată a emis următorul duios necrolog: Subscrișii cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștința consăngenilor, și cunoscuților încetarea subită din viață a preaiubitului și neuitatului nostru fiu, frate, nepot, verișor, cumnat *Valeriu Chicin*, student de curs I. în teologie, întâmplată ieri la ora 11 și 1/2 din noapte în etate de 19 ani. Rămășițele pământești ale scumpului nostru defunct se vor așeza spre odihnă vecinică în 4/17 ianuarie la oarele 10 înainte de amiază dela casa părințească în cimiteriul gr. or. rom. din loc. Alotputernicul să-l odihnească în pace! Nădlac, la 2/15 ian. 1916. Nicolau Chicin, paroh gr. or. rom. și soția născ. Emilia Caba părinți. George, teolog. Emilia măr. Nicolau Mărginean, Letiția, frate și surori. Sofronie Chicin unchi și familia. Sofronie Caba unchi și familia, și numeroși verișori, verișoare și alte rudeni. Elena Chicin măr. Luțai, Dr. Iuliu Chicin și soția. Dr. Remus Chicin, mătușe și unchi. Nicolau Mărginean, paroh gr. or. rom. cumnat. Letiția Mărginean, nepoată de soră. Livia Luțai, Dr. Șepețan, Dr. Cornel Luțai, verișoară și verișori.

Doamne trimite mângăiere asupra celor așa de crud loviți de soarte.

Concurs.

Pe baza ordinului Venerabilului Consistor ort. rom. din Oradea-mare de sub Nr. 2817/B 1915 să scrie concurs nou pentru îndeplinirea postului de paroh în comuna parohială **Soimuș-Petreasa**, protopresbiteratul Beiuș, cu termen de alegere pe ziua de (Trei Ierarhi) 30 ianuarie v. 1916.

Emolumentele sunt:

1. Casă parohială cu intravilanul și apartinențele.
2. Pământul parohial 12 holde arător.
3. Bir preoțesc, câte jumătate măsură cucuruz sfărâmat pela fiecare casă din Petreasă.
4. Stolele îndatinate.
5. Intregirea dela stat.

Parohia e de clasa III. Dările de pe pământul parohial e dator a le solvi alesul, care va și catehiză în școala din loc, fără alta remunerațiune.

Recurenții la aceasta parohie, își vor înainta rugarea, instruită, conform normelor în vigoare și adresată comitetului parohial, oficiului protopopesco concertant, iar cu observarea § lui 33 din regulamentul parohial, se vor prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare la s. biserică din S. Petreasă pentru a-și arăta destăruțea în cântări și rituale.

Pentru comitetul parohial

Moise Popoviciu adm. ppesc

—□—

3—3

E sub tipar și apare în 2—3 zile

CALENDARUL DIECEZAN

pe anul 1916 ediția II.

— Cu numeroase ilustrațiuni. —

Prețul per exemplar 50 fileri. — Se poate comanda dela

Librăria Diecezană Arad

Strada Deák Ferenc Nr. 35.

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericesti (potire, disc, ste-luță, candelă, cruce, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

Căițe (căciuli) preoțești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-cum și potcapii, se pot comanda la

— Librăria diec. din Arad. —

Bucata, din catifea, costă 7 cor. iar din stofă 5 cor.

— Potcapia, din catifea 7 cor. —

La comanda e a se indica măsura capului.